

Štóske noviny

DECEMBER 2007

**Nech vianočný zvonček Vám šťastím zvoní,
nech vianočný čas sa v lásku zmení
a tak krásne ako sa hviezda ligoce,
tak nádherné a tajomné Vám prajeme Vianoce...**

Vážení spoluobčania

Do rúk sa Vám dostáva 1. číslo štóskych novín. Tak, ako som navrhol v úvodnom čísle, noviny budú vychádzať 1 - 2 krát ročne. V novinách Vás budeme informovať o dianí a živote v obci. Ďalej o uskutočnených podujatiach, vykonaných prácach, udalostiach veselých i vážnych, ale aj o problémoch, ktoré sa vyskytujú a ktoré musíme pri zabezpečovaní chodu obce riešiť. Budeme radi, ak aj Vy prispějete svojimi postrehmi, čo by sa mohlo

v obci zlepšiť, návrhmi na praktické riešenie, alebo dobrou radu. Tak isto privítame Vaše nápady, prípadne návrhy o čom by ste chceli, aby sa v novinách písalo.

Verím, že informácie, ktoré sa prostredníctvom štóskych novín dostanú do každej domácnosti prispievajú k tomu, aby ste Vy, Vážení občania, vedeli čo sa v obci deje, aby samospráva bola bližšie k Vám občanom a aby sme na základe vzájomnej spolupráce robili veci, ktoré budú pre našu obec prospešné.

Gabriel Müller
starosta obce

Obecné zastupiteľstvo

Pre osvieženie pamäti uverejňujeme mená členov obecného zastupiteľstva, ktorí boli zvolení na volebné obdobie rokov 2006 až 2010.

Sú to: Mgr. Roman Göbl, Ing. Vladimír Müller, Helmut Heincz, Stanislav Zimmermann, Patrik Göbl, Alexander Šimko ml. a Gejza Butkay, ktorý je súčasne aj zástupcom starostu.

Kultúrno – spoločenské podujatia

Deň Matiek

27. mája tohto roku bol z príležitosti Dňa matiek v kinosále predvedený kultúrny program, ktorý nacvičili žiaci zo základnej školy. Deti aj p. učiteľky boli rady, že sa na program prišlo pozrieť ešte viac rodičov i starých rodičov ako vlni. Celé vystúpenie prebiehalo v rézii p. učiteľky S. Müllerovej a odohrávalo sa v niekoľkých častiach. Žiaci sa predstavili poéziou, tanečným vystúpením, spevom a vyvrcholením programu bola dramatizácia rozprávky „Išlo vajce na vandrovku“. To, že sa program veľmi páčil, dokazoval neutíchajúci potlesk obecnstva a radosť žiariaca zo spokojných tvári mamičiek, babičiek i ostatných prítomných.

Red.

Mamičkám len to najlepšie

Deň obce

V založenej tradícii usporiadania osláv Dňa obce sme pokračovali i tohto roku. Ráno 4. augusta to vyzeralo po náhlom ochladení a celonočnom daždi s počasím veľmi zle. S pribúdajúcou aktivitou posledných prác v Slovenskej škole a rozkúrením pod kotlami, v ktorých sa začal variť guláš, pribudli aj slnečné lúče, ktoré ohriali a usušili rozmočený terén. Predpoludním sa už celý areál ozýval veselým smiechom a povzbudzovaním detí, ktoré súťažili v rôznych zaujímavých súťažiach, ktoré im pripravili učiteľky ZŠ a MŠ. Žiačky ZŠ predviedli v oficiálnom programe veľmi pekné vystúpenie mažoretiek. Teší nás, že Deň obce si získal veľmi dobré meno medzi našimi občanmi i ostatnými návštevníkmi. Potvrdením toho je stále vyššia návštevnosť hostí nielen zo širokého okolia, ale vďaka kúpeľným hosťom aj z rôznych kútov našej republiky, ktorí vysoko ocenili program. Mnohým sa veľmi páčila ohňová šou, ktorú predviedli členovia skupiny ARAMIS. Mladšej generácii zaimponovala tanečná skupina DANCE 4 U, ktorá na prekvapenie mnohých pochádza zo susedného Smolníka.

Zaplnený areál Slovenskej školy

K zvýšeniu kvality a atraktivity celého podujatia prispelo občianske združenie Tupý Vrch. Členovia - poľovníci pripravili pre návštevníkov zaujímavú výstavku veľmi cenných poľovních trofejí. Súčasťou bola aj prezentácia poľovních nožov a bodných zbraní, ktorých autorom je Otto Neumann. Aj týmto im vyslovujeme srdečnú vďaku.

O zábavu sa postarali hudobná skupina HUGO a ľudový rozprávač Jožko-Jožka.

Štvrtý ročník Dňa obce sa historicky zapíše do análov obce, pretože starosta uviedol oficiálne do užívania symboly obce a to: erb, pečat' a vlajku obce. Tieto symboly boli schválené heraldickou komisiou i obecným zastupiteľstvom minulého roku. Na záver si len môžeme priať, aby sme sa v zdraví dožili budúceho ročníka Dňa obce, na ktorý sa už teraz môžeme tešiť.

Red.

Zaplnené hľadisko

Najpopulárnejšia súťaž v pílení dreva bruchatkou

Výstavka trofejí OZ Tupý vrch spolu s výstavkou poľovníckych nožov a bodných zbraní

Dopoludnie patrilo detským súťažiam

■ Oslava 110. výročia narodenia spisovateľa Zoltána Fábryho.

Naša obec oslávila 10. augusta významnú udalosť a to 110. výročie narodenia spisovateľa Zoltána Fábryho. Podujatie zorganizoval mestský výbor Csemadoku v Košiciach. Spoluorganizátorom bola obec Štós, obecné zastupiteľstvo a Kúpele Štós a.s. Zoltán Fábry, najvýznamnejší predstaviteľ maďarskej literatúry na Slovensku, osobnosť európskeho mena, sa narodil 10. augusta 1897 v Štóse. Jeho prvé písomné práce vychádzajú na začiatku dvadsiatych rokov. Ožyva sa v nich proti vojne, za humanizmus.

Pred druhou svetovou vojnou sa stáva jedným zo zakladateľov protifašistickej literatúry. V tomto období napísal veľmi pôsobivé diela: „Proti zbraňam a bojovníkom“ a „Príkaz doby“. Počas celého svojho života bojoval za priateľstvo medzi národmi, antifašizmus a za ochranu mieru. Aktívne sa zapájal do procesu prerodu maďarskej literatúry v Československu. Už pred štyridsiatimi rokmi, vo svojej knihe „Naša vlasť Európa“ propagoval myšlienku zjednotenia Európy. Za svoju celoživotnú prácu a činnosť mu bol udelený titul

Pietny akt pri hrobe Z. Fábryho

Zaslúžilého umelca, najvyššie štátne vyznamenania a literárne ceny. Zoltán Fábry zomrel 31. mája 1970.

Jeho osobnosť ovplyvňovala a aj v súčasnosti veľmi zviditeľňuje našu obec nielen doma, ale i v zahraničí.

Svedčí o tom množstvo významných hostí, ktorí si uctili 110. výročie narodenia Z. Fábryho. Slávnosti sa zúčastnili: predsedníčka Národného zhromaždenia Maďarskej republiky p. Katalin Szili, generálny konzul Maďarskej republiky p. Jánoš Serenčes, predseda Košického samosprávneho kraja p. Zdenko Trebuľa, zástupca prezidentskej kancelárie p. Otto Szabo, poslanci Národnej rady SR a Národného zhromaždenia Maďarskej republiky a mnoho ďalších hostí.

Red.

Napriek zlému počasiu prišlo na oslavu 110. výročia Z. Fábryho množstvo ľudí

„Starí“ nožiari pri vitríne dokumentujúcu históriu nožiarstva v Štóse

■ Výstava nožov.

Minulého roku v novembri sme uskutočnili autobusový zájazd do Košíc na II. roč. Medzinárodnej výstavy nožov a chladných zbraní. Túto výstavu usporiadali Slovenské technické múzeum Košice a Dom techniky ZSVTS, spol. s r.o. Košice, Slovenská asociácia nožiarov zastúpená p. Ottom Neumanom, Obecný úrad Štós a Mestský úrad Medzev. Odbornými garantmi boli Technická univerzita v Košiciach a Hutnícka fakulta. História nožiarskej výroby a výstavu fotografií zachycujúcu okrem nožiarstva aj krásnu štósku prírodu, flóru i faunu a život v obci si mohli návštevníci pozrieť v stánku, v ktorom vystavovala naša obec Štós. Tak sa naša história i súčasnosť dostala do povedomia i celkom cudzích

návštevníkov, ktorí dovtedy našu obec ani nepoznali. Cena za najstaršieho nožiara bola udelená 86 ročnému Imrichovi Neumanovi. Za niekdajšiu firmu Schreiber und Sohne prevzal ocenenie Alexander Schreiber – vnuk nožiarskej dielne v Štóse založenej v r. 1882. Ocenenie pre obec Štós a poďakovanie starostovi obce za výbornú spoluprácu a aktívnu účasť udelil Ing. Igor Kozák, riaditeľ Domu techniky ZSVTS Košice, spol. s r.o. Celý stánok i výstavu fotografií pripravil

Na výstave boli aj takéto umelecké nožiarske diela

starosta obce. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli na výstavu buď historickými materiálmi, alebo priamo exponátmi. Prosíme aj ďalších občanov, ktorí vlastnia staré fotografie, dokumenty týkajúce sa histórie Štósu, staré nože a podobne a chcú prispieť k zachovaniu histórie, nech sú takí láskaví a prídu na obecný úrad.

V dňoch 30.11. až 2.12.2007 sa v Jumbo centre v Košiciach konal ďalší ročník tejto výstavy, do ktorej sa opäť aktívne zapojila naša obec. Podklady do uzávierky tohto čísla sa však z časových dôvodov nemohli spracovať a preto nemohli byť uverejnené.

Red.

Panel s propagáciou našej obce Štós

Problémy v obci

■ Voda

Počas vianočných sviatkov a na prelome starého roka s novým sa prejavil obrovský nedostatok zrážok. Znie to neuveriteľne, že u nás v horách nepršalo pol roka a to od augusta 2006 do januára 2007. Výdatnosť prameňov sa znížila natoľko, že vo vodojeme klesla zásoba vody na kritickú hranicu. Aby nebola ohrozená dodávka pitnej vody, obec začala vlastnou Tatrou 815 a cisternou, zabezpečenou z CO, dovážať vodu z Medzeva. Pracovníci obce - šoféri a vodiči museli obetovať vianočné i novoročné sviatky na privážanie pitnej vody pre občanov Štósu. Situácia sa však ďalej zhoršovala a preto musel byť zabezpečený veľký cisternový voz z Vodárenskej spoločnosti Košice. Tak sa postupne podarilo prekonať kritický nedostatok vody a od 19.1.2007 bol vodojem opäť naplnený vodou až po prepad. Ďakujeme všetkým občanom, ktorí v tom čase začali vodou šetriť a reagovali tak na výzvy obecného úradu o šetrení vodou v domácnostiach.

Vzhľadom k nepriaznivým prognózam meteorológov ohľadom vývoja počasia a globálneho otepľovania začal starosta a obecné zastupiteľstvo pracovať na problematike rozširovania zdroja pitnej vody pre potreby obce. Ide o problematiku pomerne vážnu a zložitú, čo sa týka legislatívy, zákonných nariadení, finančných nákladov a časového obdobia. Hoci tohtoročná jeseň bola bohatšia na zrážky, deficit spodnej vody je stále veľký. Túto skutočnosť si však uvedomuje len malé percento obyvateľstva v našej republike. Aby sa predišlo možným problémom vyplývajúcim z celkového poklesu pitnej vody na Slovensku musí obec zaradiť úlohu rozšírenia zdroja pitnej vody medzi svoje priority.

Red.

Takmer vyschnutý potôčik...

Minimum vody v Štósom potoku počas letného sucha

■ Lekárska starostlivosť

Koncom minulého roka náhle skončila ordinovanie MUDr. Michnová, ktorá zabezpečovala lekársku starostlivosť v našej obci. Nastal tak vážny problém pre občanov, ktorí boli odkázaní na pravidelné ošetrovanie. Veľké komplikácie nastali aj s predpisovaním liekov. Ordinovanie pre občanov obce na základe jednaní a prísľubu starostovi mala vykonávať MUDr. B. Ciberaiová. Obecný úrad zabezpečil všetky potrebné technické úpravy a vymaľovanie potrebných priestorov.

Obec uzatvorila s MUDr. Cibe-

raiovou zmluvu o prenájme priestorov na poskytovanie lekárskej starostlivosti. Čas, ktorý potrebovala pani doktorka na vybavenie všetkých potrebných materiálov, písomností a povolení bol však pre mnohých občanov prídlhý a chciac - nechtiac museli podpísať zmluvu o ošetrovaní s inými lekármi. Situácia sa konečne zmenila v septembri, keď pani doktorka začala oficiálne ordinovať. Chorí a starí občania už tak majú možnosť vnímať profesionalitu a dobrý prístup pani doktorky, čo iste prispeje k ich rýchlejšiemu uzdraveniu a tak aj k ich spokojnosti.

Red.

Vyvrátený smetný kôš aj s podstavcom

■ Vandalizmus

Bohužiaľ i v našej obci sa stretávame s nedôstojným konaním niektorých občanov, detí a mládeže. Veľmi často sa poškodzujú lavičky, ktoré by mali slúžiť predovšetkým k odpočinku a nie k vybíjaniu nadmernej energie. Koše na odpadky sú niekedy vytrhnuté zo zeme aj s betónovým podstavcom. Na jar boli kúpené lipky, ktoré vysadili okolo potoka do lipovej aleje občania zaradení do aktivačných prác. Tri lipky museli veľmi vadiť neznámemu vandalovi a jednoducho im „vykrútil krk.“ V novom parku si niektoré ešte školopovinné deti vôbec nevážia prácu a financie, ktoré boli vynaložené na skrášlenie stredu obce. Porozhadzované papiere, plastové fľaše a rozhádzané kamienky z chodníka sú toho dôkazom.

Podobne je to aj na obecných priestranstvách, komunikáciách a chodníkoch. Zbytočne sú po obci rozmiestnené koše na odpadky. Keď dojem tyčinku, keks, cukríky či horalku, papierový obal poputuje „šups“ na zem, práve tam, kde stojím a je jedno, či pred obecným úradom, obchodom, či dokonca kostolom. Bočný vchod do rim. kat. kostola sa stal miestom, ktoré najmä staršia rómska mládež (no nielen ona), používa na posilňovanie sa alkoholom a cigaretami. Samozrejme prázdne fľaše a ohorky zostávajú porozhadzované po okolí. Pripadá mi to tak, akoby si dotýční

Jedna z odlomených lipiek. V súčasnosti odlomená druhý krát.

mysleli: veď čože, občania zaradení do aktivačných prác po nás aj tak poupratujú, načo sa mi budeme zaťažovať akýmsi poriadkom.

Na základe uznesenia obecného zastupiteľstva som vydal zákaz hrania loptových hier na námestí. Na to je určené ihrisko v Slovenskej škole a ďalšie ihrisko v ZŠ. Najmä počas letných mesiacov (no nielen vtedy), sa vo večerných hodinách zvyšuje pouličný ruch. Nič proti stretávaniu sa mládeže. Viem pochopiť radosť a veselosť, ktorá je spojená samozrejme so spevom. Avšak polnočné hulákanie na ulici je rušenie nočného klľudu a vyrušuje ostatných občanov. Bohužiaľ, aj tu musím konštatovať, že sa jedná väčšinou o mladých rómov a niekedy dokonca o školopovinné deti. V tom prípade je zodpovedný rodič, ktorý sa o svoje deti podľa zákona má starať a vedieť kde sú a čo robia.

Špeciálnou kapitolou je úmyselné zakladanie požiarov. Tomu sa však budem venovať v ďalšom článku.

Týmto vyzývam občanov: nesprávajte sa nezainteresovane, ak budete svedkami neprimeraného správania sa či už detí, alebo aj dospelých. Nebuďte ľahostajní a neriadte sa heslom „z cudzieho krv netečie“. V konečnom dôsledku sa všetka škoda, materiálna i duchovná, pričíta na účet nám všetkým. Prestaňme sa schovávať do anonymity a skúsme tomu zabráňovať.

Starosta obce

■ Činnosť DHZ – požiare

Aj napriek výzvam obecného úradu v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov o pomoc pri zabraňovaní zakladania požiarov v katastri obce i tento rok bolo úmyselne založených niekoľko požiarov. Tieto požiare boli rôzneho rozsahu, likvidovať ich však museli obecní hasiči. Je veľmi nezodpovedné a zároveň smutné, že podľa viacerých indícií ide o deti a mladistvých, ktorí tieto požiare úmyselne zakladajú. Dostatočne si neuvedomujú, že môžu vzniknúť obrovské škody nielen na majetku, ale aj na zdraví, alebo dokonca na živote ľudí, ktorí požiar hasia. Pomôcť by tu mali hlavne rodičia, ktorí sú za svoje deti zodpovední a mali by vedieť, kde sa ich deti nachádzajú a hlavne čo robia. Dňa 25.4.2007 vznikol požiar na streche budovy fary. Vďaka veľmi rýchlemu zásahu obecných hasičov bola zachránená zadná časť strechy a bolo

Ostrý zásah hasičov pri požiari v Grunde zabránené ďalším škodám. Veľká vďaka patrí všetkým hasičom, ktorí sa zúčastnili na likvidácii požiaru.

Okrem ozajstných „ostrých“ zásahov sa naši hasiči zúčastňujú súťaží a rôznych prehládok. Detské družstvo, ktoré viedli R. Billík a D. Eibenová sa zúčastnilo 4. mája, presne v deň svätého Floriána - patróna hasičov, na okresnej súťaži mladých hasičov v Ploskom. Naše najmladšie družstvo si ozaj malo od koho

Zhorenisko po úmyselnom podpaľaní v Grunde

Najmladší hasiči na súťaži v Ploskom

odpozerat' odborné zručnosti a nabrat' skúsenosti, pretože súťažilo až 54 družstiev.

Družstvo dospelých zase reprezentovalo našu obec na okresnej súťaži v Turni n/Bodvou, ktorá sa konala 4. júna 2007. Obecný úrad podporuje tieto aktivity a najmä výchovu mladého dorastu. Popri tom zabezpečuje aj dopĺňanie a udržiavanie požiarnej techniky v náležitom stave. Prajme si, aby našu obec „červený kohút“ obchádzal a aby sa naši hasiči zúčastňovali len na organizovaných súťažiach.

Starosta obce

Silne poškodená strecha fary po požiari

Nová strecha, ktorej výstavbu a financie zabezpečovala obec

■ Autobusová doprava

Niektorí občania nie sú celkom spokojní s autobusovou dopravou, konkrétne so zachádzaním autobusov do obce. Nemajú celkom pravdu. Iste si väčšina z Vás pamätá, že pred niekoľkými rokmi neprichádzal na hornú zastávku žiaden autobusový spoj, dokonca ani ranný žiacky spoj! Vtedajšia SAD pri trans-

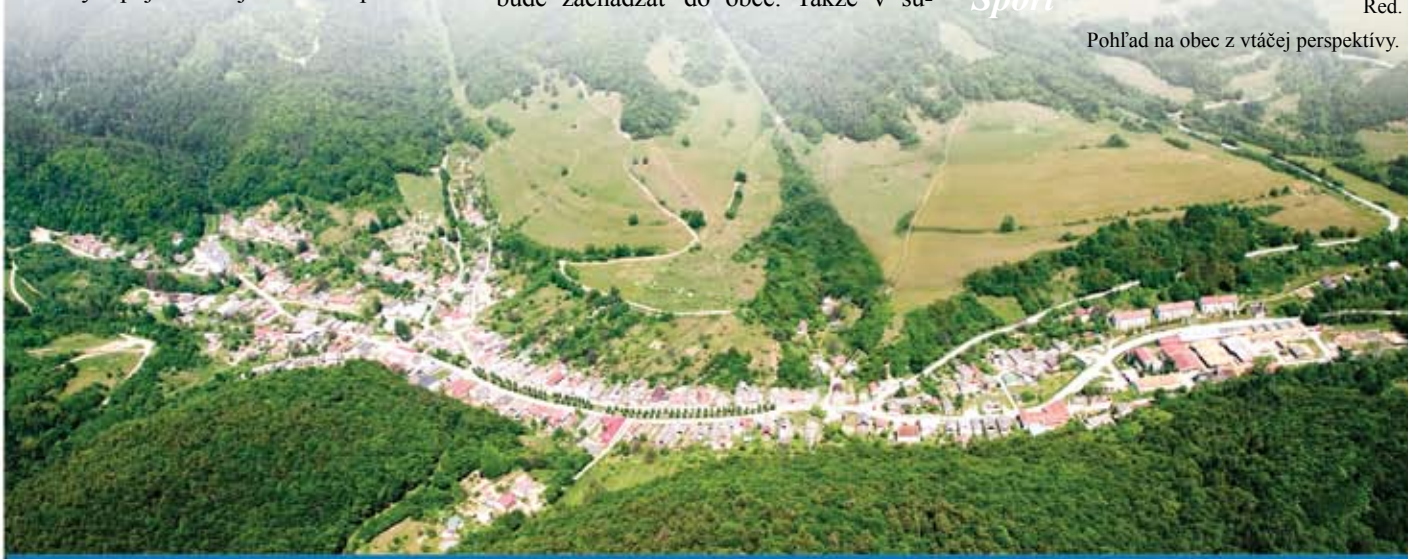
formovaní obmedzovala všetky spoje, ktoré bolo možné obmedziť a veľa spojov bolo celkom zrušených. Po pravidelných jednaniach starostu so spoločnosťou EUROBUS a.s Košice sa postupne podarilo dosiahnuť, aby spoje zachádzali do obce. Tohto roku opäť na žiadosť starostu spoločnosť EUROBUS a.s. súhlasila s ďalším autobusovým spojom, ktorý bude zachádzať do obce. Takže v sú-

časnosti na hornú zastávku jazdia už štyri spoje z Košíc a to: žiacky o 07.30 hod., poobedňajšie o 13.00 hod., 14.00 hod. a od 1.12.2007 spoj prichádzajúci o 15.50 hod. Dúfame, že týmito spojmi sme čiastočne pomohli žiakom, študentom a občanom z hornej časti obce, pretože už nemusia svoje aktovky a tašky s nákupmi nosiť z dolnej zastávky cez celú dedinu.

Sport

Red.

Pohľad na obec z vtáčej perspektívy.

Tohtoročná zima bola výnimočná a ani najstarší občania si nepamätajú, žeby niekedy v minulosti bola zima tak extrémne teplá a s takým s minimálnym množstvom napadaného snehu. Z tohto dôvodu sa neuskutočnili tradičné lyžiarske preteky v slalome o Pohár starostu obce a ani preteky o Majstra Štósu na Pólnerovej lúke.

V máji sa konal 1. ročník

■ Memoriálu Jozefa Orlického

v stolnom tenise. Turnaj zorganizoval Klub Šikmá stráň. Finančne ho zabezpečoval obecný úrad. Zúčastnilo sa ho pomerne veľa hráčov, ak berieme do úvahy, že to bol 1. ročník. Je dobré, že priestor dostali deti, hoci samozrejme nemohli súťažiť s dospelými hráčmi. Pozoruhodný bol i vek hráčov. Najmladší mal 10 rokov, najstarší 67 rokov. Vo finále sa stretli Günter Roth a Ing. Pavol Gots. Víťazom sa stal Ing. P. Gots, ktorému starosta obce odovzdal Putovný pohár Memoriálu Jozefa Orlického. Želáme tomuto turnaju, aby sa naďalej rozvíjal a podnecoval i ďalších, aby sa ho zúčastňovali.

Red.

Účastníci stolnotenisového turnaja

Finálový zápas medzi P. Gotsom a G. Rothom

■ Hamornický polmaratón

Bežci smerom do Štósu

Občerstvovacia stanica

ťazil rodák z Medzeva Ján Strömpl časom 1: 23:59. Medzi ženami hlavnú trofej získala Henrieta

Rusnáková z KAC JEDNOTA Košice. Jej čas bol 1:44:55.

Veľký obdiv si zaslúžia pretekári nad 70 rokov. Celkovo najstarším účastníkom bol 80 ročný Vincent Varga, ktorý zvládol 10 km za 51 min. a 53 sek.

Red.

■ Tohtoročný polmaratón Medzev-Štós-Me-dzev, ktorý sa konal 7.júla, sa vyznačoval značným nárastom pretekárov. Za veľmi pekného počasia sa pretekov zúčastnilo celkom 54 pretekárov z toho 7 žien. Je to pre obec ako spoluorganizátora týchto pretekov veľkým potešením. I teraz čakala na pretekára, ktorý dobehol ako prvý na otočku v Štóse cena starostu obce Štós. Víťazom hlavnej kategórie sa stal Imrich Pástor časom 1:14.44, reprezentujúci OBAL SERVIS Košice, ktorý bol prvý aj na otočke v Štóse. V kategórii 50 až 60 ročných mužov zví-

Ženy a muži svorne bok po boku

■ Spolok priateľov Volovských vrchov - Štóska päťdesiatka

K. Mikuláš pri uvítaní turistov

Skupina ľudí, ktorá veľa rokov poznávala krásy a čaro štóskej prírody, Volovských vrchov a Slovenského krasu sa rozhodla, že vytvorí organizáciu, ktorá by združovala nadšencov a ochrancov tejto prírody. Tak v r. 2003 vzniklo občianske združenie - Spolok priateľov Volovských vrchov. (Tu treba povedať, že otcem, hlavným organizátorom a propagátorom tejto myšlienky bol p. **Karol Mikuláš** – poznámka red.)

Zvolený výbor SPVV s predsedom MUDr. Jurajom Juhásom sa dohodli na štyroch hlavných aktivitách práce a činnosti spolku:

1. V spolupráci s Kúpelami Štós a.s. organizovať pri príležitosti MDD každý rok „**Sportovo orientačné hry**“
2. Uskutočňovať turistický pochod za účelom spoznávania krás Volovských vrchov a Slovenského krasu „**Štóska päťdesiatka**“
3. Propagovať činnosť spolku
4. Získavať nových členov

Turisti na trase 50 km prechádzali vrcholom Kojšovej hory

Dňa 22.septembra 2007 sa uskutočnil jubilejný 5. ročník Štóskej päťdesiatky. Jednotlivé turistické trasy majú dĺžky : 50 km, 30 km, 15 km a pre deti do 14 rokov 8 km. Okrem našich členov

sa akcie zúčastňujú i členovia Klubov slovenských turistov z Prievidze, Prakoviec, Skoby Vyšný Medzev, pacienti Kúpeľov Štós a.s., ale i ďalší účastníci z obce Štós a bližšieho i vzdialenejšieho okolia. Tohto roku účastníkom prišlo mimoriadne krásne počasie s jasnou oblohou a priazračným ovzduším. Štart sa

uskutočnil vo Vyšnom Medzeve, cieľ bol v Kúpeľoch. Veľké poďakovanie pri zabezpečovaní akcie a kontrole na jednotlivých trasách patrí KST Skoba - Vyšný Medzev pod vedením jej predsedu p. Filipa Langa.

Výbor SPVV ďakuje za podporu a pochopenie pre činnosť celého združenia

vedeniu Kúpeľov Štós a.s., starostovi a poslancom OZ Štós. Touto cestou pozývame na naše akcie všetkých ľudí, ktorí chcú niečo robiť pre rozvoj a propagáciu Kúpeľov i obce Štós a milujú prírodu. Príďte do našich radov, bude Vám s nami fajn.

Karol Mikuláš
tajomník SPVV

■ Občianske združenie Tupý vrch

Poľovníctvo v Štóske sa spája s výkonom práva poľovníctva vybudovaného na dlhodobých tradíciách. V súčasnosti je nositeľom poľovníckych práv a povinností občianske združenie Tupý vrch, ktoré vzniklo 28.2.2006 ako samostatný subjekt zaregistrovaný ministerstvom vnútra s platnými stanovami schválenými Obvodným lesným úradom v Košiciach. Platne uznaný poľovný revír patrí do jelenej chovnej oblasti. Vyskytuje sa tu aj srnčia a diviacia zver. Zo zástupcov dravcov spomenieme rysa, vlka, medveďa a chránených dravých operencov jastraba lesného, jastraba krahulca, a vzácného orla kríklavého, kráľovského i skalného. V odľahlých častiach revíru môžeme zahliadnuť hlucháňa či jariabka. Občas k nám zabľúdi bažant i zajac poľný. Toto vzácné prírodné bohatstvo nás zaväzuje k nemalým právam a povinnostiam. Týka sa to hlavne chovu, lovu a ochrany so zachovaním a ďalším zveľaďovaním tohto výnimočného prírodného bohatstva.

Pre raticovú zver sa pravidelne naplňuje soľou 20 solísk. V tomto roku boli založené a osiate tri nové polička pre zver. Obnovujeme krmelce a senníky pre objemové i jadrové krmivo, ktorých je v súčasnosti päť. Členovia občianskeho združenia Tupý vrch počas tohto roku postavili štyri nové kazateľnicové posedy. V minulých rokoch smutná a skoro opustená poľovnícka chata v Porči je plná života a poľovníckeho humoru. K dispozícii a k užívaniu pre poľovníkov je i chata v Peklisku, čo v minulosti nebolo možné.

Bilancovať a hodnotiť našu činnosť za krátke obdobie od vzniku nového občianskeho združenia je trochu predčasné. Čaká nás ešte nemálo práce, úsilia i pevného odhodlania v našej poľovníckej činnosti, kde osobná morálka, česť i poľovnícka etika musí prevládať nad záujmami, ktoré poľovníctvu škodia.

Vzdajme teda hold i úctu svätému Hubertovi, bohyni lovu Diane a poprajme všetko dobré občianskemu združeniu Tupý vrch.

Lesu a lovu zdar!

Výbor OZ Tupý vrch

Členovia združenia s trofejami na poľ.výstave v Košiciach

Ukážkový posed skupiny poľovníkov G. Tischlera

Aktuality z obce

■ Pohrebné podporné združenie

Pohrebné podporné združenie vzniklo 11. 3. 1928 v Betliari. Zabezpečovalo dôstojné pochovávanie zosnulých. Cieľom a programom združenia bolo vzájomné podporovanie sa členov v prípade úmrtia. Toto poslanie sa zachovalo dodnes a veríme, že ním zostane i v budúcnosti. Naša organizácia zabezpečuje svoj cieľ od r.1942. Programom je úzka zomknutosť členov, vzájomná pomoc bez ohľadu na národné a náboženské presvedčenie a sociálne rozdiely. V súčasnosti máme zaregistrovaných 314 členov. Najstarším členom je pán Imrich Neumann, ktorý je v podbočke od r.1942. Vekovo najstaršou členkou je 98 ročná Klára Imlingová, členka od r.1946.

Výška členského príspevku na rok je 270 Sk. Pohrebná podpora je vyplácaná vo výške 8000,- Sk, ak členstvo trvá viac ako 5 rokov. Pri úmrtí do 5 rokov členstva je podpora 3000,- Sk. Členom združenia sa môže stať občan SR od 18 do 50 rokov na základe vlastnoručného podpísania prihlášky.

Mrzí nás, že sa nám stále nedari zvyšovať nárast našej členskej základne podľa našich predstáv. Na pohreby chodí často málo ľudí, ktorí sú schopní a ochotní, či už zo zdravotných dôvodov, alebo pre vysoký vek pomôcť. Onedlho budeme mať problémy aj pri odnášaní rakvy. Chceme touto cestou osloviť hlavne mladších členov, aby podali pomocnú ruku v takej ťažkej chvíli, ako je rozlúčka so zosnulým, veď každá rodina ju skôr či neskôr potrebuje. Veľmi radi by sme do našich radov privítali nových členov a tak posilnili našu podbočku. Boli by sme

veľmi radi, keby každý nad týmito riadkami porozmýšľal a keď môže aj podal pomocnú ruku, aby sme mohli urobiť dobro pre nás všetkých – náš spolok a generáciu do budúcnosti. Zanechajme im dedičstvo ako nám ho zanechali naši rodičia.

Výbor PPZ v Štóske

Členská schôdza PPZ

■ Základná škola

Zriaďovateľom základnej školy je Obec Štós a jej činnosť po odbornej stránke riadi Krajský školský úrad v Košiciach. Základná škola poskytuje vzdelávanie a výchovu deťom žijúcim na území obce.

V školskom roku 2007/2008 navštevuje školu 49 detí, čo je najvyšším počtom od r.1992. Žiaci sú rozdelení do štyroch tried. Jedna z tried je špeciálne určená pre deti so zníženou schopnosťou vzdelávať sa. V uplynulom roku bola prvýkrát zriadená trieda pre 0-tý ročník, nakoľko pripravenosť niektorých rómskych detí na zvládnutie prvého ročníka bola veľmi slabá. Pri rozhodovaní o zaradení dieťaťa do špeciálnej triedy, alebo 0-tého ročníka spolupracuje škola

s pedagogicko – psychologickou poradňou v Košiciach. Z celkového počtu žiakov sú traja žiaci vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Činnosť školy vychádza z plánu práce školy. Veľmi dobré výsledky dosahujú žiaci v prednese poézie a prózy a vo výtvarných súťažiach, kde sa pravidelne umiestňujú na školských kolách v Medzeve na popredných miestach a postupujú ďalej na obvodné kolá. V rámci mimoškolskej činnosti majú deti možnosť pracovať v 4 krúžkoch záujmovej činnosti – tanečnom, čitateľskom, hudobnodramatickom a krúžku informatiky. Naša škola sa zapojila aj do akcie „Deň narcisov“, ktorá je organizovaná na podporu pre onkologické ochorenia. Žiaci vyzbierali 1920,- Sk,

ktoré boli poukázané na konto detskej onkológie. Všetkým darcom úprimne ďakujeme.

V súčasnosti školstvo prechádza mnohými zmenami. Škola okrem výchovno-vzdelávacej inštitúcie plní aj úlohy sociálnej inštitúcie, najmä smerom k žiakom so sociálne znevýhodneného prostredia. Sme a chceme byť aj naďalej školou otvorenou pre žiakov i verejnosť. Veľký dôraz kladíme na zdravý vývoj, bezpečnosť, ekológiu vonkajšieho i vnútorného prostredia.

Chceme pokračovať v tradícii školy a udržať kvalitu výchovy a výučby školského procesu s podporou rodičovskej verejnosti a priateľmi školy.

Lubomíra Pačaiiová
Riaditeľka ZŠ

■ Materská škola

Materská škola je prvá výchovná a vzdelávacia inštitúcia v obci, ktorá ma za úlohu komplexne rozvíjať osobnosť dieťaťa, jeho psychomotorickú, kognitívnu i sociálnu – emocionálnu doménu detí od 2 do 6 rokov. Prevádzka je celodenná, v tomto školskom roku navštevuje MŠ 28 detí. Mrzí nás, že nie všetci rodičia sú ochotní túto možnosť využiť a svoje dieťa do MŠ neprihlásia. Predškolský vek je úsek života, ktorý má mimoriadny a niekedy nie celkom docenený význam pre osobnostný rozvoj dieťaťa. Veľakrát prihlásia rodičia deti do MŠ len tesne pred nástupom do 1. ročníka ZŠ. Tento čas nestačí na to, aby dieťa dobehlo všetko, čo sa ostatné deti učia 3 roky. Taktiež adaptácia starších detí na kolektív je často problémová. Mnohí rodičia nevyužívajú možnosti oslobodenia od poplatkov pre deti v hmotnej núdzi, dotáciu k strave pre deti.

Zaujímalo by nás v ktorom roku, (aspoň približne) bola založená prvá materská škola v obci. Občania narodení po r.1920 už navštevovali materskú školu. Chceli by sme touto cestou poprosiť našich spoluobčanov, ktorí by vedeli niečo o založení a histórii MŠ, aby nám to oznámili. Tak isto si radi pozrieme akúkoľvek dokumentáciu, fotografie a iné materiály, ktoré samozrejme vrátime.

Kolektív MŠ

■ Podané projekty

Naša obec sa aktívne zapája do podávania projektov vyhlasovaných na úrovni VÚC, ministerstiev SR, nadácií a SAŽP. Tu je potrebné si uvedomiť, že za každým projektom - úspešným, či neúspešným sa skrýva množstvo hodín práce na jeho prípravu, ktoré sa nikde neevidujú a občania ich ani nemôžu vidieť, no najmä starosta ich musí tvrdo odpracovať, nehládajúc na svoj voľný čas. Pritom nie všetka práca, ktorá sa pri tom vykonáva, dosiahne aj svoj cieľ. Je všeobecne známe, že z množstva podaných projektov sú schválené len niektoré. Napriek tomu sa budeme snažiť podávať nielen malé, ale aj veľké projekty, ktoré budú vyhlasované pre mestá a obce. Sme ešte len na začiatku obdobia podávania projektov na získanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EU 2007–2013. Okrem množstva práce, ktoré nás čaká, sa musíme vyzbrojiť schopnosťou neustáleho prekonávania prekážok, trpezlivosťou a vierou v úspech. Ten sa určite postupne dostaví.

Stručný prehľad podaných projektov:

1. Projekt z nadácie Ekopolis „Ľudia pre stromy“ - neschválený. V projekte sa riešil vstup do obce, autobusová zastávka, cintorín – vybudovanie oporného múra s vytvorením skalky a okrasných drevín, vojnové hroby, priestor pred cintorínom, obecná zeleň a iné.
2. Projekt na elektrifikovanie a dobudovanie prírodného amfiteátra - neschválený

3. Projekt na rekonštrukciu vnútorných priestorov budovy bývalého kina - neschválený

4. Žiadosť o poskytnutie dotácie z Úradu Košického samosprávneho kraja ku Dňu obce – neschválená

5. Projekt na výstavbu obecného kompostoviska podaný 26.10.2007 cez environmentálny fond – vyhodnotenie bude v r.2008.

6. Na základe podania projektu cez **Program obnovy dediny 2007, bola naša obec úspešná** a získala finančné prostriedky vo výške 95.000,- Sk na realizáciu projektu „Obnova obecných studní a prírodných prameňov“. Celkovo sme projektom riešili 3 studne v obci a 4 pramenné studničky v extraviláne obce. Konkrétne sa jedná o tieto :

Obecné studne

- studňa v miestnom parku
- studňa pri zdravotnom stredisku
- studňa pod OcÚ

Pramenné studničky

- Studený prameň (Kalde čur)

- studnička pri chate Peklisko
- (v blízkosti červenej turistickej značky)
- prameň Pitná voda (pri štátnej ceste medzi obcami Štós a Smolník
- studnička v Majerovej doline (pri lesnej ceste za Kúpeľami Štós)

Prípravné, pomocné a murárske práce vykonávali občania zaradení do aktivačných prác. Odborné stolárske práce boli vykonávané pracovníkmi v stolárskej dielni. Namontovanie a sfunkčnenie púmp vykonali pracovníci autodiely. Ozdobné kovanie vykuk umelecký kováč p. Kalmár z Jasova. Pomoc pri prevážaní a osadzovaní studničiek poskytli lesníci a pracovníci obecných lesov.

7. V súčasnosti sa pripravujú štúdiá a podklady pre vypracovanie veľkého projektu pre získanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ. Budeme Vás o tom aktuálne informovať na verejnej tabuli a na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Starosta obce

Nová studnička "Pitná voda"

Obnovená zastrešená studňa v miestnom parku

■ Región Rudohorie

Naša obec je členom Regionálneho združenia miest a obcí Rudohorie. Združenie tvorí mesto Medzev a 15 obcí: Vyšný Medzev, Jasov, Poproč, Rudník, Zlatá Idka, Hodkovce, Nováčany, Šemša, Malá Ida, Bukovec, Hýľov, Vyšný Klatov, Nižný Klatov a Baška. V súčasnej dobe je dôležité, aby starosta nesedel iba na úrade a riešil problémy len vlastnej obce. Pre rozvoj obce treba neustále sústreďovať nové informácie, nové poznatky a získavať nové kontakty. Okrem mnohých iných aj takúto úlohu plní členstvo v regióne Rudohorie. Výsledkom spolupráce regiónu Rudohorie sú aj spoločné projekty, ktoré na základe dohody vypracúva spoločnosť Eurokonzult. Z viacerých podaných projektov boli úspešné dva projekty a to:

1. projekt z operačného programu Základná infraštruktúra na spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu. Tento program je základným dokumentom pre rozvoj nášho regiónu ako celku.
2. projekt na Rozvoj a značenie turistických chodníkov a cyklistických trás nášho regiónu Rudohorie.

Starostovia a starostky regiónu Rudohorie sa zúčastňujú pravidelných zasadnutí, na ktorých sa riešia spomínané problémy. Tieto zasadnutia sa uskutočňujú stále v inej obci. U nás sa konalo zasadnutie regiónu 29. mája tohto roku. Okrem toho sa v súčasnosti jedenkrát týždenne stretávame na vypracovávaní a tvorbe Programu sociálneho a hospodárskeho rozvoja regiónu.

Starosta obce

Členovia regiónu pod nádherne rozkvitnutým rododendronom v Kúpeľoch Štós

Otvorenie rokovania uskutočnil starosta

■ Prístup LEADER a rozvoj vidieka

V novom programovacom období 2007 - 2013 budú môcť vidiecke regióny na Slovensku po prvýkrát využiť dotácie prostredníctvom LEADER. Vybrané regióny sa budú môcť uchádzať o dotácie vo výške 90 – 100 mil. Sk za účelom financovania miestnych projektov podporujúcich komplexný rozvoj daného

regiónu zameraného predovšetkým na služby, podnikanie, spoločenské aktivity a pod. *Podmienkou zapojenia sa do prístupu LEADER je spolupráca miestneho verejného a súkromného sektora.*

Dňa 8.11.2007 sa na Bukovci konalo úvodné stretnutie regiónu Rudohorie, podnikateľov a mimovládnych organizácií. Na tomto stretnutí bol neziskovou organizáciou EuroKONZULT

Slovakia n.o., odprezentovaný prístup LEADER, možnosti a podmienky jeho využitia v našom regióne. Väčšina prítomných vyjadrila záujem o zapojenie regiónu Rudohorie do prístupu LEADER a dohodla sa na ďalších spoločných stretnutiach za účelom prípravy a založenia miestnej akčnej skupiny (MAS), ktorá sa bude uchádzať o finančné prostriedky. Bližšie informácie môžete získať u starostu obce.

■ Oprava miestnych ciest, kanalizácia, potok

Aj keď len po častiach, predsa len sa postupne opravuje bočná komunikácia od detského domova smerom k cintorínu. Táto bočná ulica je využívaná vo väčšej miere pri pohreboch a návštevách cintorína práve v tomto období od Sviatku Všetkých svätých do Vianoc. K zvýšeniu bezpečnosti pre automobily prispela oprava nájazdu na most k detskému domovu. Autá na tomto mieste veľakrát zachytili podvozkom vozidiel o nerovnosť cesty s mostom. Touto opravou sa chyba odstránila.

V septembri a začiatkom októbra sa vykonávali práce na pripojení ďalšej doteraz nenapojenej uličky „Grund“ na hlavnú obecnú kanalizáciu. Všetky pomocné aj odborné práce sme vykonávali vo vlastnej réžii.

Pri všetkých prácach organizovaných obcou nám výrazne pomáhajú občania zaradení do aktivačných prác.

Proti podmyvaniu základov mostov občania zaradení do aktivačných prác postavili kaskády

Vstup do obce od augusta skrášľuje uvítacia tabuľa

Výkopové práce pre kanalizáciu v Grunde

Asfaltéri pri oprave cesty a mostového prejazdu

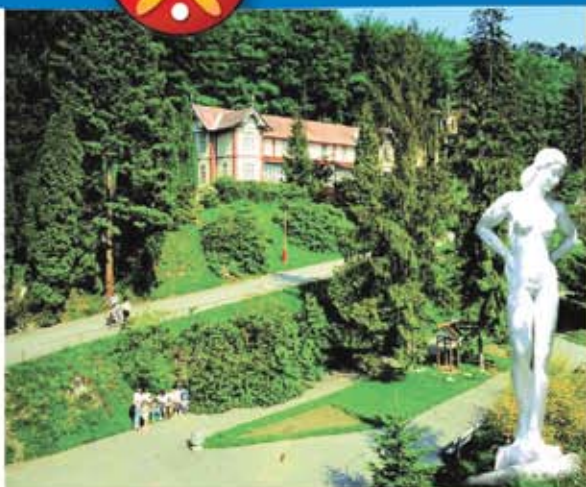

Foto: archív Kúpele Štós

Úspechy Kúpeľov Štós v poskytovaní klimatickej liečby sú znásobované poskytovaním speleoterapie v Jasovskej jaskyni. Po dohode s Krajským úradom životného prostredia v Košiciach a Správou jaskýň SR bude preto speleoterapia poskytovaná v roku 2008 už od 1. februára.

Nadýchať sa v Štóse môžu aj návštevníci, ktorých prilákal novo postavený vitálny vodný svet. Je to bazénový a saunový aromatický komplex v príjemnom scénickom prostredí s relaxačnou hudbou.

Jedná sa o prvú aktivitu postavenú s príspevkom EÚ. Ďalší rozvoj kúpeľov, ale aj obce Štós,

■ Kúpele Štós.

Kúpele Štós patria po kalamite vo Vysokých Tatrách v roku 2004 v súčasnosti za jediné klimatické kúpele na Slovensku, kde kvalitná klíma sa udržala za posledných 60 rokov na rovnakej úrovni. Klíma v Kúpeľoch Štós aj naďalej spĺňa všetky požiadavky bioklimatického posudzovania klímy na úrovni Švajčiarskej klasifikácie so stupňom stimulácie číslo jedna. Preto je namieste pozvanie zvolaním:

*Pod'ťe sa nadýchať
do Kúpeľov Štós!*

opäť so šancou prispenia z financií EÚ, je pripravovaný prostredníctvom Horského Europarku, ktorého prvé stavby sú plánované so začatím výstavby na prelome rokov 2008/2009.

Ing. Ján Šimko
riaditeľ Kúpeľov Štós, a.s.

■ Paradox našich čias

Dnes máme väčšie domy a menšie rodiny.
Viac vymožeností, ale menej času.
Viac titulov, ale menej zdravého rozumu.
Viac vedomostí, ale menej súdnosti.
Viac odborníkov, ale aj viac problémov.
Viac zdravotníctva, ale menej starostlivosti.

Utrácame príliš bezstarostne.
Smejeme sa primálo.
Jazdíme prírychlo.
Pohneváme sa priskoro.
Udobrujeme sa neskoro.
Čítame primálo.
Televíziu sledujeme priveľa.
A modlíme sa príliš zriedka.

Rozprávame priveľa, milujeme primálo.
A klameme príliš často.
Pridali sme roky k životu, ale nie život k rokom.
Máme vyššie budovy, ale nižšie charaktery.
Širšie diaľnice, ale užšie obzory.
Míňame viac, ale máme menej.
Kupujeme viac, no tešíme sa z toho menej.

Preto nenechávaj nič na zvláštnu príležitosť, pretože každý deň, ktorý žiješ, je zvláštnou príležitosťou.
Povedz svojej rodine a priateľom, ako veľmi ich ľúbiš.
Každý deň, každá hodina, každá minúta je výnimočná a ty nevieš, či nebude tvojou poslednou.

Autor neznámy

Spoločenská kronika

■ SOBÁŠE

Tohto roku 4. augusta si povedali svoje „ÁNO“ Mgr. Roman Göbl a Ruth Prognierová. Na spoločnej ceste životom im prajeme všetko najlepšie, zdravie šťastie a lásku do konca života.

■ JUBILANTI nad 70 r.

Všetkým jubilantom prajeme aby jeseň svojho života prežili v zdraví, šťastí a spokojnosti.

Anna Šporková	85 r.	Štefan Heinz	80 r.
Július Eiben	70 r.	Gizela Simonová	70 r.
Terézia Kissová	75 r.	Vlasta Vitulová	70 r.
Žofia Chlustová	85 r.	Helena Kissová	85 r.
Ernestína Illesová	75 r.	Alžbeta Krausová	70 r.
Margita Malíková	70 r.	Ida Schreiberová	85 r.
Ladislav Kraus	70 r.	Margita Jastrabová	75 r.
Margaréta Krjaková	85 r.	Emil Klačanský	80 r.

■ ÚMRTIA

Tohto roku nás navždy opustili naši spoluobčania:

Mária Dudyová vo veku 62 rokov, Ervín Puklea 48 r.,
Mária Fischerová 91 r., Vilma Cipcerová 80 r.,
Marián Niko 40 r., Paulína Hajňuková 72 r.,
Peter Zvirinský 69 r., Anna Vínková 69 r.,
Samuel Müller 80 r., Božena Zavadzská 63 r.,
Zelma Fabiánová 81 r.,

Nech odpočívajú v pokoji !

■ WEB STRÁNKA ŠTÓS-u

www.stos.ocu.sk

Advent a Vianoce

Tieto noviny sa k Vám, Vážení občania, dostávajú zhodou okolností v čase adventu. Adventné obdobie by malo byť časom prípravy, radostného očakávania a tešenia sa na príchod Vianoc.

Malo by byť aj obdobím spomalenia a upokojenia. Väčšina rodín si dnes už osvojila zvyk mať na stole adventný veniec ozdobený štyrmi sviecami, ktoré zodpovedajú počtu adventných nediel. Všetci očakávame príchod Vianoc.

Vianoce patria medzi najkrajší čas v roku. Vystihujú ich štyri jednoduché slová. Pokoj, láska, pravda, šťastie. Vianoce, toto čarovné slovo by nám malo predovšetkým pripomenúť narodenie Božieho Syna. Tieto sviatky sú časom nežnosti a vládosti. Je to vzácna chvíľa, keď sa narodil malý Ježiško. Nezabúdajme však na pokoru a skromnosť. Dnes sa zabúda na pravú hodnotu Vianoc. Ľudia behajú z obchodu do obchodu, predbiehajú sa v zháňaní čo najexkluzívnejších darčiekov. Už dva mesiace dopredu nás médiá i obchodné domy „kfmia“ rafinovanými komerčnými reklamami, len aby sme nakúpili čím skôr a hlavne čím viac.

Umelo sa navodzuje predvianočný zhon a stres. Základ obdarúvania sa darčekom vychádza z myšlienky, že narodenie Ježiša Krista, ako Syna Božieho, bolo pre ľudí darom. Spočiatku boli darčeky len symbolické. Rozmach v dávaní darčiekov u nás na Slovensku nastal v druhej polovici 20. storočia. V súčasnosti sa to ešte znásobilo.

Určite tento vývoj a smer nie je správny. Skúsme sa opäť vrátiť k pokore a skromnosti. Tak, aby Vianoce boli Vianocami a nie o niečom inom...

Vážení občania, prajem Vám radostné a pokojné prežitie vianočných sviatkov, naplnené šťastím, láskou a vzájomnou úctou.

Gabriel Müller
starosta obce